

POLITIKAI NAPILAP.

Majd minden este (vasárnap kivételével).

Szám mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai szétküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztőségi órák: délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztőségi telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 383.

Budapest, május 25.

Az osztrák delegációban ma is magyarellenes beszédek hangoztak el.

Az új gimnázium.

Mikor a fegyverek zaja elhalt megszólalnak a muzsák. Tegnap kezdte meg az országgyűlés a pünkösdi vakációját, egy botsuhintással a szokottnál élénkebben jelezve, hogy nemzeti érzésben még hazánk magyar lakói között is van kivétel és hogy még az ugynevezett művelt magyar középosztály némely tagjának is lehet fogyatéka a nemzeti érzésben. És ime ma majd félszázan, ismerői az iskolának és tudományának és érezői a sajátlagos magyar törekvéseknek, amint ezek történelmileg az egész emberiség törekvéseiből kisarjadzotnak és hajtásaik ismét oda visszanyulnak — azon tanácskoznak, hogy a magyar művelt középosztály fiatal hajtásait miképp nemesíthetnék, erősíthetnék úgy, hogy e hajtások üdeségüket magyar voltukat megtarthassák.

Kiemelkedő mozzanata volt a mai nagygyűlésnek a miniszter mai beszéde.

Wlassics Gyula miniszter az új közoktatási tanács mai első összes ülésének fontosságát nem abban látja, hogy mit és mennyit végezhet ezen az ülésen, hanem igenis abban, hogy ez a nagyszabású ülés mennyire képes a társadalom legszélesebb köreinek figyelmét oktatásügyi kérdésekre ráirányozni.

Beszédének első része szól a közoktatásügy minden rendű és rangu munkásának. Az élet és iskola fogalmát tanulságaiban kongruenssé tenni, ebben látja a tanítóság és tanárság feladatát.

Terjedelmes tanulmányának második része foglalkozik a tanáshoz utalt konkrét ügyekkel. Röviden siklik át a népiskolai tantervek kérdésén. Kiemeli azt az anomáliát, hogy tizenháromezer osztatlan népiskolának jó tanterv híján kell kinlódniuk.

Sajnáljuk, hogy a **polgári iskolák és a Pedagógium reformjáról** az eddigi miniszteri nyilatkozatokon túl határozottabbat, bővebben nem hallottunk.

Amit a miniszter a középiskolák reformjáról mondott, az a részletekben a tanács állandó bizottságának javaslatát támogatja. Nagy egészében a jövő középiskolájának képét óvakodott a miniszter megrajzolni, sőt kimondta, hogy óvakodik majd megvalósítani is. Egy merész ugrásnál, mely talán a sötétbe irányozódnék, többre becsüli

a miniszter az első lépést, melyet a tanterv javításával kíván megcselekedni.

Rokonszenves vonás a miniszter beszédében, hogy hangzatos általánosságok helyett egészen belemélyed a tanítás-módszer aprólékos kérdéseibe. Eközben tanúságot tesz arról, hogy nemcsak az egyetemi katedrát ismeri, hanem tud a kis iskolákban elkövetett monstrosz didaktikai, methodikai hibákról is.

A miniszter eltalálta az eredményes tanítás achilles-sarkát. Maga a tanács plenumának vitája azonban már szertefolyó. Meglátszik, hogy ez a nagy tudományos testület első ülését tartja, a parlamenti formába még nem tanultak be a tanács-tagok. Előrelátható, hogy a divergáló véleményekkel szemben a miniszteriumnak felelősségteljes helyzete lesz akkor, mikor, dönteni lesz kénytelen.

Ennek dacára megvagyunk elégedve ennek az első ülésnek eredményével. Az a méltatás, melyben a miniszter a tanítás módszerét elsőnek mondja minden más tényezője között a tanítási eredmény biztosításának, ez a méltatás, amelyben a tanítás aprólékos kérdéseiről érdeklődik — méltó arra, hogy széles körökben elterjedjen.

Budapest, május 25.

Az osztrák miniszterek Budapestén. Ő Felsőge ma délelőtt Thun gróf osztrák miniszterelnököt egy órai kihallgatáson fogadta. Thun gróf ezután a magyar miniszterelnöki palotába hajtott, ahol hosszabb beszélgetést folytatott Bánffy báró miniszterelnökkel. **Baernreither** osztrák kereskedelmi miniszter és **Katzl** dr. osztrák pénzügyminiszter **Stibrel** osztályfőnök kíséretében a mai nap folyamán Budapestre érkeznek.

A magyar csendőrség szaporítása. A király — mint értesülünk — legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a magyar csendőrség 2 szárny és 4 szakaszcsoportokkal szaporíttassék. A csendőrségi tisztikar még ez év folyamán egy I-ső egy II-od osztályú századossal, két főhadnaggyal és a megfelelő számú legénységgel fog szaporíttatni. A király legfelsőbb elhatározását közlő honvédelmi miniszteri rendeletet a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közzéadni.

Az évütődös korpótlékok. A valóság és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lap mai közlése szerint rendeletet intézett Berecz Antal s Szuppán Vilmos felsőbb leányiskolai miniszteri biztosokhoz. Ezekben kimondja, hogy az évütődös korpótlékokhoz a véglegesen kinevezett állami felsőbb leányiskolai rendes tanároknak és tanítóknak minden körülmények között jogos igényük van, továbbá rendeletet intézett valamennyi kir. tanfelügyelőséghez s va-

lamennyi állami felső kereskedelmi iskola igazgatóságához, amelyben az évütődös korpótlékok engedélyezése körüli eljárás egyszerűsítése céljából elrendeli. a miniszter, hogy jövőben az állami képezési tanárok és tanítók, valamint az államilag segély. közs. felső nép-, polgári és állami felső kereskedelmi iskolai tanítók, tanítónők és tanárok korpótléka tárgyában az illető tanítványok igazgatói a szolgálati folytonosságot is bizonyító és a kir. tanfelügyelő által, illetve a felső kereskedelmi iskolai igazgatók közvetlenül a miniszterhez felterjesztendő jelentéseiket hivatalból tartoznak megtenni. Az állami kisdudonók, valamint az állami elemi iskolai tanítók, illetve tanítónőknek korpótléka is jövőben a kir. tanfelügyelő által hivatalból felterjesztendő jelentések alapján fognak folyóvá tétetni. Félreértés elkerülése végett megjegyzi, hogy a községi és hitfelekezeti eliskolai tanítók korpótléka tekintetéből az 1413—98. sz. alatti körrendelet szolgálati irányadól.

Az osztrákok ellenünk. Dumba az osztrák delegáció budgetbizottságának előadója tegnap élesen megtámadta a magyar delegáció külügyi jelentését. Ennek az éles lapnak a következő előzményét beszéli el a *Magyar Hírlap*:

A német delegátusok azt követelték, hogy az osztrák költségvetési bizottság jelentésébe okvetlenül vétessek fel egy passzus, mely Falk jelentésének válaszul szolgáljon. Ebben a válaszban hevesen vissza akarták utasítani a magyar külügyi bizottság jelentésének «tenorját». Kállay és Goluchovszki azonban közbevetették magukat és közbenjárásukra kompromisszum jött létre, melynek megállapodása az volt, hogy Dumba az előadói székéből fogja visszautasítani Falk argumentumait. Ezért volt Dumba oly éles. Jellemző különben a monarchia két állama közötti viszonyra, hogy Dumba, ugyszólván officiózus kényszer nyomása alatt intézte ellenünk ezt az éles támadását. A külügyi jelentésről elmondott válogatott nyájasságaival szemben konstatáljuk, hogy Falk Miksa éppen e külügyi jelentés szerkesztése alkalmából kapta a királytól a magas kitüntetést. Az ilyen Dumba-féle kirohanások végleg megintják a közösügyi kapcsolatokat. Páratlan eset, — ezután ugy látszik rendszer lesz, — hogy a közösügyi vice-parlament magyar fele az osztrákkal ilyen éles ellentétbe jusson. Dumba támadása, vagy helyesebben az osztrák delegáció agresszív állásfoglalása, csak tömörréteheti az osztrák érdekképviselet szemben egyetértőleg megnyilatkozó nemzeti közvéleményt.

AZ ORSZÁGOS KÖZOKTATÁSI TANÁCS ÜLÉSE.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Az országos közoktatásügyi tanács ma délelőtt 10 órakor tartotta a Tudományos Akadémia termében teljes ülését, amelyen **Wlassics** Gyula dr., vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elnökölt. A teljes ülésen megjelentek: **Fehér** Ipoly dr. pannonhalmi szent-benedekrendi főapát, másod-elnök, **Beöthy** Zsolt, min. tanácsos, alelnök, **Sebestyén** Gyula titkár, a közoktatási tanács előadói, tanácsosok, tagjai 3 tag kivételével és a vallás- és közoktatásügyi minisztertől kirendelt tisztviselők.

Az ülést pont tíz órakor **Wlas-**

sics Gyula dr., közoktatásügyi miniszter következő beszédével nyitotta meg:

A közoktatási tanács szervezetét megállapító szabályok teszik nekem kedves kötelességemmé, hogy a mai teljes ülést megnyissam.

Majd így folytatta: Ha van reform alkotás, melynek a nemzeti értelmiség bírálatán kell átszűrődnie, úgy a közoktatásügy alapvető kérdése az, hisz ezeknek megoldása a nagy maradó állami- és nemzet-fentartó érdekeket szolgálja. Az iskola rendszereinek reformja terén kisebb tévedések is végzetes következményekkel járhatnak, de egy egészében elhibázott rendszer éppen a nemzet életérdekeit derékon támadná meg.

Kiterjeszkedik az új nemzedék küzdelmeinek esetelésére. Rámutat arra, miként lehessen az eszmevilágot nemesíteni, az ellévedés veszélyének eljött venni és a haladást és tökéletesebbé biztosítani igazságokat megerősíteni. Súlyt fektet a vallásosságra az erkölcs és jellemképzésre és a tudásnak mily körét kell az iskolában meghonosítani. Kifejti, hogy mi teszi legnehezebbé, de egyúttal legmagasabbá is az új iskola gyökeres reformjainak előkészítését. Szerinte a régiből a jót, az értékeset, a kipróbált jellem és értelemképző elemet, a humanizmust és eszményi felfogást biztosító klasszikus elemet fenn kell tartani, de az iskola feladatát a fejlődő kor visszautasíthatatlan igényeihez képest lépésről-lépésre tovább kell fejleszteni.

Beszédének másik fontosabb részét így kezdte a miniszter:

Beszédének II-ik részét így kezdte a miniszter:

Azon aránylagos rövid idő alatt, mióta a közoktatási tanács új szervezetét nyert, több nagyfontosságú kérdést utaltam önök elé és dicséretreméltó buzgalommal is foglalkozott azokkal az állandó bizottság. Ilyen: a **népiskolai tanterv felülvizsgálása**, Az osztott iskolák tanterve is reformra szorul. A célokat pontosan kell kitűzni, a határozatlanságok körét szűkebbre kell szabni, különösen a nemzeti és erkölcsi nevelés szempontját jobban kiemelni. De az osztatlan népiskolák tantervének megállapítása már elődázhatatlan égető szükség, midőn 4182 osztott népiskolával szemben 12656 osztatlan népiskola van. Itt nagy hézagot kell pótolni. A feladat az, hogy a tanítás színvonalának és a tanítás eredményének leszállítása nélkül megállapítandó a legényesebb anyag, mely nélkül a nép művelődési szükségletei ki nem elégíthetők. Különösen figyelmükbe ajánlom a nagyszámu nem magyar tan nyelvű osztatlan iskolákat.

Ugyancsak felszólításomra foglalkozott az állandó bizottság a **polgári iskolák reformjával**.

Felhívtam önöket arra is, hogy a **tanítóképzőintézet tantervéhez** való utasításokkal foglalkozzanak. A tanterv meg van, de szellemének megértése az utasítások feladata.

Önök elé bocsátom a **polgári iskola tanítóképző intézet növendékeinek egyetemre járási kérdését** is.

Foglalkoztak önök az állandó bizottságban a **felsőbb leányiskolai szervezettel és tanterv felülvizsgálatával** is.

Felhívom önök figyelmét a **szünidők egységes kérdésének szabályozása** ügyében is. Ez nemcsak paedagogiai hanem társadalmi kérdés is.

Mindezekkel a kérdésekkel a teljes ülés még ez alkalommal nem fog foglalkozni, de remélhetőleg rövid idő alatt bírálatuk tárgyát fogják képezni ezek a munkálatok is.

Ezen alkalommal a tisztelt teljes ülés figyelmét csaknem kizárólag a **közok-**

iskolai tantervek felülvizsgálata fogja igénybe venni.

A mai tanterv csaknem két évtized óta van érvényben. Ha még oly jó is, — mert e tekintetben nem állunk hátrább a művelt nyugat középiskolai tantervei megett — még is elég hosszú idő folyt le arra, hogy tapasztalatainkat a javítás érdekében immár érvényesítsük és újra gondolkodásunk tárgyává tegyük a tananyag beosztását.

A tanterv felülvizsgálatának kérdése mozgalmába hozta az egész magyar értelmiséget. Minden igazán művelt embert gondolkodásra készítetett. Új szempontok merültek fel. Szükséges, hogy a tett tapasztalatok az elvek álláspontjából nyerjenek megvilágítást. — Bírálathoz alá kell venni a közművelődés egész anyagát a nevelés és oktatás tekintetében. Minden érv mérlegbe kerüljön, minden ellenvetés vizsgálat alá vétessék. A középiskola nevelési vezető osztályokat, ezért a középiskolai oktatásnak időnkénti alakulása elsőrangú művelődési kérdés, *kell, hogy behatóan foglalkozzanak önkéntes tananyag nemzeti tartalmának ügyével.* — Nemcsak a mi soknyelvű hazánkban, hanem a nagy faji és nyelvi egységeket alkotó nyugati államokban is igyekeznek ma a nemzeti jelleget előtűntetni. Ez a korszellem követelménye, melyet egy gondos közoktatási kormányának meg kell figyelni és ebből a helyes következtetéseket le kell vonnia. Különösen nálunk e szempont méltánylása létkérdés, mert e földön a vezető kultúrának — mint már kiemelt — *magyarnak kell lenni és az idők végelelenségéig maradni. A magyar nyelv, magyar irodalom, magyar történelem és magyar földrajzunk anyagát át kell vizsgálni, de azonkívül a többi tárgyakat is, vajjon eléggé értékesíti az iskola e tárgyakban rejlő nemzeti elemeket. A felülvizsgálat terén foglalkozniok kell Önöknek az u. n. tulerhelés megakadályozása nemcsak abban áll, hogy a tantervből részeket töröljünk, hanem főleg abban, hogy az anyag összes részeit úgy viszonyítsuk egymáshoz, hogy mentől könnyebb legyen megértésük.* — Ehhez járul a *testi nevelés modern kivanalmának lehető figyelembevétele az iskolában:* mert erkölcsi erély, akaratú és önállóság a létküzdalem első feltételei lévén, ezek fizikai erély nélkül el nem érhetők. — Az u. n. tulerhelésen semmisem segít úgy, mint az okos, bölcse módszer. — *Hivatását szerető és hivatását betölteni tudó tanítókra van szükség.* — Minden rendszer még a legjobb is összeomlik és meddő marad, ha nem áll a tanító hivatása magasztalán. Ezért kell az államnak mindent megtennie a tanítóért és erejéhez képest folyton arról gondoskodni, hogy ne csak tudós tanítók de tanítás művészetének magasztalán álló tanítók örömmel, lelkesedéssel gondtalanul teljesíthessék nagy feladatukat. Hisz a haza egész jövője van kezükbe le-téve.

Hála Isten, más módszerrel tanítják ma az élő nyelveket is, mint ahogyan csak nemrégiben is tanították. Nálunk, a nagy európai nemzetek közül legalább egyik nyelvének tudása elkerülhetetlenül szükséges. Végzetes bajnak tartanám, ha a külfölddel való szükséges élénk érintkezés a nyelvtudás hiányán törné meg. Ez lenne a legnagyobb bűn, a magyar fajszertet ellen. — De tisztelt Uraim! elkezdni az élő nyelv tanítását úgy, hogy a nyelvtani szabályokat emléztetjük be s azután hogy csak egy példát idézzek: a rendhagyó igékkel terhelik az ifju elmét, mikor még a rendes igékből se tud semmit egyenes megutalására vezet a nyelv tanulásának és természetesen a tanítás eredménye meddő.

Minél természetesebb a módszer, annál vonzóbb és hatásosabb. Bármily súlyt helyeznek különben a rendszerre, a jó tantervre, mégis az okos tanítón, az okos módszeren és módszer utasításokon és a tankönyv tökéletességén fordul meg a tulerhelés megakadályozása, de hozzátesszem, az egész tanítási eredmény kérdése is.

Ha e kis kitérés után újra a középiskolai tanterv felülvizsgálatának kérdé-

sével foglalkozom, meg kell még említenem, hogy midőn kikértem az önkéntes tanácsát arra nézve, hogy a középiskolai tantervek felülvizsgálatával foglalkozzanak, rámutattam arra is, hogy a tanterv megállapításánál arra legyenek figyelemmel, hogy az *egységes jogosítású középiskola útját egyengessék.* Tegye a tantervrevízió lehetővé, hogy a gymnasium és reálisiskolai tantervek még az eddigi rendszernél is közelebb jussanak egymáshoz. Ezt az irányeszmet bizonyára figyelembe is vette a tanács. És habár nincs is kifogásom az ellen, hogy a tárgyalások keretében az egységes jogosítású középiskola tartalmának és keretének megállapításával foglalkozzanak: mégis arra kérem önöket, hogy a most inkább actualis középiskolai tanterveknek felülvizsgálatára méltóztassanak tanácskozásuk sulypontját helyezni. Az egységes jogosítású középiskola vagy éppen egységes középiskola tartalmának és keretének megállapítása a legnehezebb probléma. Elsietni ennek a kérdésnek megoldását azonban nem szabad és átmenet nélkül nem is volna tanácsos megoldani.

Én a középiskola gyökeres megváltoztatására csak akkor vállalkozom, ha az új rendszer a maradandó jelleg biztosítékával bír, mert boldogtalan az az iskolai élet, melyet folyton kapkodó kísérlet számba menő ügyvezető gyökeres rendszerváltoztatások bolygatnak. (Helyeslés) De arra a sajnálatra méltó szerepre ismét nem vállalkozom, hogy konokul elzárkózzam minden fejlesztés elől akkor, ha az újításból haszon háramlik az iskolákra és az iskolán át nemzetem közművelődésére. Tudom, vannak, vagy mindenesetre lehetnek, kik kicsinyelni fogják a hatást, melyet a középiskolai tantervek felülvizsgálatával el lehet érni. Csodákat én sem várok tőle, de ha csaknem a tanügyi közvélemény által elismert hiányokon segítünk, akkor a tanterv reform megvalósításával komoly és egyenesen visszautasíthatatlan kötelességet teljesítünk. Végre is, *tessek azoknak, akik a középiskolai tanterv kijavítását eselleg kicsinylik, meggondolni, hogy a tantervek minden fogyatékoságát 50—60 ezer tanuló érzi meg.* Annak az osztálynak művelődési tartalma sınılyi meg, mely osztály vezetni fogja a közeli emberöltőben a magyar társadalmat.

Szilárd meggyőződés, hogy a középiskolai tanterv szerkezetének egésze tekintetében nem is kell a régi tanterven sokat és lényegeset változtatni. Mert pl. a *gimnáziumi tanterv derekasan állotta ki azt a beható vizsgálatot, melyben ez alkalommal is részesül.* De az egésznek szerkezte ki is állotta a kritika próbáját, a részletekre nézve sok a javítani való. Vagy kicsinyelhet-e azt bárki, ha megszüntetjük azt, hogy pl. a *magyar történelmet* igazán csak két osztályban tanították: a harmadikban, természetesen elemi módon és a nyolczadikban, hol az érettségire való készülést foglalja el az ifjut és ilyenkor az ujnak megtanulása már nehezebben megy? Vagy helyeselhet-e azt bárki, hogy a magyar történelem tanításában e százdáról alig hull valamit az ifju? Vagy helyes-e az, hogy a görög-római történelmet csak a negyedikben, az ötödik osztály elején tanulták és többet nem hallottak róla? Vagy nem kell-e azt is teljes eréllyel keresztül vinni, hogy a *magyar történelmet az egyetemese történelemmel kapcsolatban tanulják*, de természetesen nem úgy, hogy az egyetemese történelem elhomályosodjék, hogy a nagyvilágkorszakok mozgató eszméit az ifju ne lássa? (Helyeslés.) Csak azt kell megszüntetni, hogy ne legyen úgy, hogy mikor magyar történelmet tanulnak, akkor alig halljanak valamit a világ párhuzamos történelméről, vagy, hogy mikor világ történelmet tanulnak, akkor elfeledkezzenek a magyarról. A magyar és világtörténelem e kapcsolatos tanítását megtette eddig is néhány jó tanár, de ennek határozottan és eréllyel keresztül vitt rendszernek kell lennie, mert ennek még az az üdvös eredménye is lesz, hogy ilyen tartalma és keretű

történelmi kézikönyvek is fognak készülni.

De nem folytatom tovább. Aki ismeri a tanterv fontosságát, az tudja, hogy a legkisebb javítás, ha igazi javítás és nemcsak változtatás, mint áldásos harmat hull a nemzet művelődésének termőföldjére.

Örömebb teszem én meg nagy felelősségem érzetében az első üdvös lépést, mint hogy idő előtt tegyem meg a második lépést — mely gyakran a sötétbe való ugrást jeleníti.

Végül köszönetet mondok közoktatási tanács állandó bizottságának, nagyérdemű elnöktársaimnak, a bizottság által meghallgatott egyes szakferfiaknak és mindenekfelett az ügybuzgó tanári egyesületnek, a tanácskozás anyagát képző munkát érdekében kifejtett nagybecsű fáradozásaiért és azzal az óhajjal, hogy e tanácskozáshól a magyar közművelődés ügyére egy a közeli, mint a távolabbi feladatok sikerének megvalósítása érdekében mentől nagyobb haszon háramoljon, a közoktatási tanács teljes üléseit ezennel megnyitom.

A miniszter beszédét zajosan éljenezték meg a tanács tagjai.

A lelkes éljenzés lecsillapultával *Beáthy Zoltán*, a tanács elnöke, köszönetet mond a miniszternek a nagyfontosságú nyilatkozatokért. A magyar közoktatásügy mai vezetőjét hivatott vezérnek látja. (Éljenzés) Reményre-keltőbben nem kezdhetjük meg a tanácskozást, — ugymond — minthogy ezt vezér előtt kiemelje. Vázolja ezután a tanács állandó bizottságának munkáját kiemeli, hogy a tulerhelés nem a tanterv, hanem a helyes módszer, melynek feltételei: a jó tanárképzés és a helyes adminisztráció. A tantervrevízióra vonatkozólag kiemeli, hogy a hagyományokkal nem szakítottak, de nem is akartak szakítani. A nemzeti multnak kiváló művelése jellegzi a tanács javaslatait. A nemzeti ezélnak középiskola által való művelése ma rendkívül fontos. Eddig a kozmopolita műveltség ellen, ma a kozmopolita műveltelenség közönye ellen kell fölvertezni az ifjuságot.

Elnöklő miniszter ezután kijelöli a jegyzőkönyv hitelesítőket.

Sebestyén Gyula dr. titkár felolvassa a tanács működéséről szóló évi jelentését. Népoktatási törvényünk három évtizedes főnállása után nem egy részében elkorhadt, középiskolai törvényünk felényi koru főnállása után ép ebben áll fönn. Minden irányban munkálkodott a tanács. Szól a tanácsnak jövő tanévi munaprogramjáról. A népiiskolai tantervek revízióját már legközelebb befejezi. A polgári iskolai reformmunkának még csak elején tart.

A tanítóképezdek és felsőbb leányiskolák ügyén kívül, még kisebb fontosságú ügyekben is véleményes jelentéseket és felterjesztéseket tett a miniszterhez. A tanács könyvtárának rendezése előre haladt. Az osztrák, szász, porosz kormánytól miniszteriumunk gondoskodása folytán megkapja a tanács az összes hivatalos nyomtatványokat. Méltatja egyúttal a tanács elhalt két tagjának: *Zichy Antalnak* és *Volf Györgynek* érdemeit. A jelentés tudomásul szolgál.

Következik a *középiskolai tantervek revíziója.* A tanács elhatározta, hogy pontonként fog hozzá a revízió tárgyalásához, azzal a hozzáadással, hogy az első pontnál egyszerűsített általános irányu vitát is megenged.

Elsőnek *Lád Károly* szól általánosságban arról, hogy a polgári iskolára vonatkozólag mellékesen félreértést lát az állandó bizottság egyik kifejezésében. *Balogh Péter* magához az első ponthoz: a *magyar nyelv kérdéséhez* szól. Kívánja a külföldi irodalmak némely remekeinek az egyes műfajoknál a magyar irodalomtanítással kapcsolatban, olvastatni. A régi tanterv keretében ezt még jobban megtette a tanár, mert a magyar irodalmi tanítás ma csak egy osztályba tartozik, a többiekben a műfajok tárgyalatnak. Indítványozza a magyar nyelvű óraszámok felemelését és az irodalomtörténetet csak a VIII. osztályra utalni.

Elnöklő miniszter emlékezteti a tanács tagjait, hogy az ügyrend 23. §-

ának b) pontja szerint indítványait írásban adják meg.

Lánczy Gyula egyet. tanár helyesli az állandó bizottság elaborátumát. A magyar irodalom céljára vonatkozólag stílárius módosítást ajánl és a történelmi vonatkozású olvasmányok miatt a magyar nyelv tanáraitól történelmi vizsgát kíván.

Simonyi Zsigmond szerint az I. osztályban a magyar nyelvnel tulerhelés rendszerint van; kívánja, hogy itt csak az elemi iskolában tanultak ismételtessenek. A VII. osztályban pedig nem csupán a magyar nyelv rendszerének, hanem történetének áttekintése is fölvetéssék.

Szamosi János dr. a magyar nyelv tantervét reálisiskolákban gimnáziumban egyformává tenné. Utána *Pál István* szól röviden a tárgyhöz.

Dóczy Imre a debreczeni gimnázium igazgatója kívánja a magyar történetnek nem az alsó osztályokban, hanem a felső osztályokban való nagyobb mérvű tanítását, pl. a VII—VIII. osztályban. A tulerhelés szempontjából helyteleníti a latin grammatikának hat évig és a német grammatikának négy évig javasolt tanítását akkor, mikor a görög grammatikát két év alatt elvégzik. A helyes módszernek a miniszter által való propagálását üdvözli. A bizottsági munkálatban helyteleníti, hogy a latinórak leszállítása mellett nem a magyarnak jutott óraszaporítás. Hiba volt ezt a természetrajznak juttatni, inkább a gyermek testi egészségének szánná azt az egy órát.

Dezső Lajos, sárospataki tanítóképezdei tanár a középiskolák ügyét a szakiskolákéval összefüggésben látja, ezért szól a tárgyhöz.

Zoltányi Irén már az I. osztályban tanév vége felé kíván apró írásbeli dolgozatokat elbeszélések tartalmi reprodukcióiból. Szavaltatást is nagyobb mérvben kíván. Az V. osztályi magyar nyelvű órák számát felemelni kívánja. A költői műfajok történeti fejlődését is kívánja tárgyalatni. Egyébként melegen üdvözli az állandó bizottság munkálkodását.

Rombauer Emil dr. főigazgató általánosságban szól az egész tantervhez. Szerinte a mi tantervünk nemzetibb volt már eddig is a nyugati népekénél. Tultengést azonban még az új tantervben sem lát. De megdöbben a latin órák leszállítása, mert ez igazi tulerhelés a tanulóknak nézve. (Helyeslés) A reálisiskolai osztályokra vonatkozólag a III. osztályt látja tulerheltnék, három új tantárgya miatt. Ezentul ez az osztály még jobban meg lesz terhelve. Hibának tartja a természettudományok új beosztását. Mindazonáltal szerencsésnek tartja, hogy a két középiskola közelebb hozatott.

Kovács János vonatkozik *Dezső Lajos* felszólalására, aki úgy beszélt, mintha a népoktatási pedagógusok nevében beszélné. Szóló úgy tudja, hogy a tanítóképzők nem kívánják a középiskoláknak tagozódását a IV. osztály után.

Elnöklő miniszter a vitát bezárja. Az egyes pontokhoz kívánja, hogy az előadó tanácsos zárszóval éljen.

Riedl Frigyes dr az állandó bizottság előadótanácsosa válaszul a felszólalóknak. *Balogh Péter* figyelmébe ajánlja, hogy a külföldi remek nagyon is méltatásban részesülnek. Simonyinak feleli, hogy még elemibb tenni a tantervet, alsó tagozatában nem lehet. Óraszaporítást előadó is szeretne, de nincs honnan. Zoltányinak teledi, hogy az I. osztályban nem lehet apró leírásokat kívánni.

A miniszter kifejti, hogy a kérdések itt nem döntetnek el. Minden véleménynek meg van a maga értéke.

A miniszter még leszavazott véleményeket is érvényre emelhet. Hogy senki feszélyezve ne legyen a szavazásban, első kérdése lesz: hogy kik fogadják el minden módosítást nélkül az állandó bizottság munkálatát.

Lánczy Gyula a kérdés feltevéséhez szól és kívánatosnak tartja, hogy ne minden módosítás essék el a javaslat elfogadása esetén. *König* dr. azt hiszi, hogy a miniszternek joga van a szabályzat szerint olyan kérdést feltenni, amilyent belátása szerint fölteni akar.

Szamosi dr. szerint, ha nem mind a felmerült javaslat kerül szavazás alá akkor a nyilvános esik csorba.

Wlassics Gyula miniszter csak abban látja jogát, hogy mely kérdések kerüljenek tanácskozás alá. De ha már tanácskozás alá került egy kérdés, minden avaslatot kötelességének tart szavazás alá bocsátani. A hallottak után külön az egész tantervet, külön a VII—VIII. osztály magyar nyelvű kérdését és végül a módosításokat.

Az első egyhangulag elfogadja a tanács. A másodikat szintén elfogadják. Balog Péter javaslatát az indítványozó és Négy fogadja csak el. Lánosz indítványát csak az indítványozó fogadja el.

Simonyi Zsigmond indítványa mellett az (I—II. osztályra vonatkozólag) 23-án szavaztak. A VII. osztályra vonatkozólag egyhangulag elfogadják. Szamosi indítványa mellett 18-an szavaznak. Pál István indítványát nem bocsátja az ülés szavazása alá. Zoltányi Irén több rendbeli javaslatát, néhány tag támogatja, de az ügyiratokat fontartják, a szavazás nagyobb mérvű kultiválását helyeslik.

Ezzel az elnöklő miniszter egy negyedóra felfüggeszti az ülést és a tanács tagjai a melléktérben villás reggelhez ültek.

A megszeppent osztrákok.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Az osztrák urak kezdik észrevenni, hogy semmi kedvünk sincs magunkat életre-halálra a Wolf-czirkusz szeszélyeihez kötni. Most, hogy a magyar részről teljes határozottsággal lépnek fel a gazdasági önállóság megvalósításáról szóló hírek, a német urak, a néppártiak s a több miázmatisz tömegű német töredék egyre aggodalmasabban szidja a magyar törvényhozást, mely a *«monarkia két felét»* el akarja egymástól szakítani.

... Pedig ha jól emlékszünk ezek az urak a kiegyezés legnagyobb elleneségei. Most látjuk igazában, hogy csak a zsaroló politikának gátat vélt kiegészítéstől félnek, mert a mi bőrünkre örömet kötnék meg.

A tegnapi Dumba-féle kirohanás után az osztrák delegáció mai nyilvános ülésén Kienmann német néppárti delegátus volt az osztrák kvótások tolmácsa.

Az ülés lefolyásáról alábbi tudósításunk szól.

Az osztrák delegáció ülése.

Az osztrák delegáció ma tartotta 4-ik ülését.

A közös kormány részéről jelen vannak: Goluchowski gróf külügyminiszter, Krieghammer hadügyminiszter, Kullay pénzügyminiszter és Spaun báró altengernagy. Továbbá Sedchen gróf, Szentgyörgyi és Horowitz lovag osztályfőnökök és Jettel dr. udvari tanácsos.

Javorski elnök bejelenti Lipót főherceg elhunytát. Felhatalmazást nyer, hogy a delegációk nevében ő felségének részvétét kifejezhesse.

Kullay pénzügyminiszter Kienmann delegátus interpellációjára felel. Azután áttérnek a hadügyi költségvetés tárgyalására.

Thurnher: Sajnálja, hogy a kormány oly oxorbitáns, 30 milliónyi póthittel lép a delegáció elé, ha a követelés csakugyan elkerülhetetlen volt úgy már a delegáció mult évi ülésén is elő lehetett volna azt terjeszteni.

Kienmann előbb kívánta volna tárgyalni a 30 millió póthittel, mert ez esetleg a rendes vagy rendkívüli kiadások leszállítását eredményezte volna. A gráci hírek csak megerősítették pártját abban az elhatározásában, hogy nem szavazza meg a költségvetést. Ugy kitér próbára akarják tenni a németek türelmét; vigyázzanak, ennek már vége van. Midőn itt most a hadsereg költségvetését tárgyalják talán a hadügyi kormány újabb milliókat ad ki

tudunk nélkül. *Iskolák, vasúti utak s a képviselők fizetése számára nincs pénz de úgyramindig kell, hogy teljen. Pedig az államok ereje nem csak a szuronyok számában rejlik, hanem belső gazdasági és kulturális viszonyaiban.*

Ezután a magyar külügyi jelentést támadja:

Ha a magyarok a viszonyokat félreismerve a vámháborút készítették elő — ugymond — nem látom be, hogy miért ragaszkodnánk éppen mi a pragmatikai kapcsolatokhoz, melyekből csak terhek hárulnak reánk. Bécs-Ujhely szomszédközösségében, Lajta-Szent-Miklóson már most tekintettel vannak a szabályozási munkálatoknál a létesítendő határvám-épületekre.

Mi mindig a birodalom két feléről beszélünk, a magyarok mindig csak a monarkia két államát emlegetik! — panasolja Kienmann a német delegátusok nagy tetszése közt s így folytatja:

Most már a 30 millió póthittel is nem a magyar szent korona országaitól s a birodalmi tanácsban képviselt országoktól és királyságoktól kérjük, hanem a «monarkia két államától.» Ez a szétválasztó tendenciát dekumentálja s a német-üldöző politika is ennek szolgálatában áll. Így azután szétszakadozunk. Sürgeti a katonai büntető perrendtartás reformját.

Kottulinsky gróf megszavazza a költségvetést, de a gazdasági viszonyok figyelembe vételét ajánlja a kormány figyelmébe. Sürgeti a tiszti fizetések javítását.

Axmann delegátus aggodalommal nézi az egyre növekvő terheket. A munkásügyre kellene milliókat fordítani. Részletesen foglalkozik a kispárosok részesedésével a hadsereg szállításaiban.

A katonai tisztviselők előléptetési viszonyainak javítását sürgeti, s a sok bajt, vérmérgezést okozó kötelező himlőoltás megszüntetését a hadseregnek.

Schükker dr. rámutat arra, hogy a hadügyi kormány a delegáció évek óta bangoztatott óhajainak negligálásával alkossa a delegáció tekintélyét. Sürgeti a katonai büntető perrendtartás reformját, a kétévi szolgálati időt. Örömmel látja, hogy a hadügyi kormány a legerélyesebben tartja fenn a hadsereg német nyelvét. Ugyanez kell a belügyi téren is érvényesülnön, — a német nyelvet, mint államnyelvet kodifikálni kell.

Vetter gróf alelnök figyelmezteti a szónokot hogy a tárgyhöz szójón, mire Schükker hamarosan befejezi beszédét.

Ezután berekesztik az általános vitát, s megszavazzák a rendes költségvetést.

A tárgyalás folyik.

Tollhegygyel.

A bizalomfogyó vizafogyó.

Egy idő óta az V-ik kerületi előjáróság szennyest szapulják a lapok. Tegnap aztán az V-ik kerületi fővárosi bizottsági tagokat a vizafogyó rendezésének ügye alatt bizalmas értekezletre hívták össze, amelyben a támadásokkal szemben bizalmat szavaztak Mezey Lajos előjárónak.

A tegnapi «esemény», az V. kerület előjárójának szavazott bizalom jótékony derűtséget keltett fővárosszerte. Ha az indítványozó Hajós dr.-nak ez volt a célja, úgy azt elérte és egyszersmind hálára kötelezte a budapesti emberiséget, mert tudvalevőleg a mai keserves időben az a legjótékonyabb lélek, aki megneveltetti embertársait. Előkelő klubokban, színházi foyer-jekben, a Margitszigeten épp úgy, mint Óbudavárban új szórakozásra tettek szert az évelődni szeretők.

— Bizalmat szavazatok magamnak! dévajkodik az egyik.

— Hogyan? Hiszen mint kerületi orvos semmi rendkívülit se tőtél?

— Persze, hogy nem. De majd tévedésből átküldök egy paczienst a más-világra... megáztatom magamat a lapokban... és mérget veszek rá, hogy bizalmat szavaz a kerületem!

Ennek a mintájára aztán a többiek beszakadt hidak, vonat összeütközések beomló falak, el nem fogott betörők, hazafias merényletek támogatása révén készülnek kerületi bizalomhoz jutni, vagyis ily módon megkerülni a jól kiérdemelt bűnhődést. No persze, mindez csak tréfa volt, de akadhat komolyan bizalomsóvár vállalkozó is, mindenesetre feltjük az általános habotától a legközelebbi bizalomszavazás áldozatát és előre is halljuk már Czizeszbeiszter apót, a mint adáz dühvel átkozódik:

— Szavazza neked bizalom az ötödik kerület.

Tiborcz.

A Lepsényi ügy.

A függetlenségi 48-as pérti Egyelőrtés Lepsényi megbotoztatását a következőleg okolja meg:

A jelen volt képviselők közül egyetlen hang sem emelkedett Lepsényi inzultálása ellen, mert tudták, hogy a Kossuth-pártiak, azért találták a botozást a végső remediumnak, mert bebizonyult előttük, hogy egy szervezett banda hónapok óta esélőtanosan iparkodik Kossuth nevét elhomályosítani s a nemzet megbotránkozása a banda tagjait nemcsak észre nem térítette, hanem újabb akcióra sarkalta.

Majd pedig így ír az Egyelőrtés: Mindenki helyeselte Olay eljárását abból a tekintetből, hogy miután folyton együtt volt az ifjakkal, miután a rendőrség megakadályozta abban, hogy Lepsényihez jussonak, ő pedig oda juthatott, elvégezte azt, amit az ifjak akartak elvégezni. Ezt az ő fértias kötelességének tartotta.

Sokan csak azt sajnálták, hogy mindez nem az ülés előtt történt, de hát ezen nem lehetett már segíteni.

Zichy Nándor gróf végre tegnap nyilatkozott a fia által. A tegnapi képviselőházi ülés után az Eszterházy-utca sarkán Zichy Aladár gróf, a Zichy Nándor fia, odasietett Kossuthhoz s hosszabban beszélt vele. Zichy Aladár azzal közeledett Kossuth Ferenczhez, hogy ki akarja előtte jelenteni ő is, mint Zichy Nándor fia, hogy apja teljesen távol áll ettől az egész akciótól, korántsem ő az az állítólagos jótékony főú s egyáltalán semmi köze az egész odíozus ügyhöz.

Zimándy és Zelenyák Kossuth gyalázó könyvét a Práter-u. 44 sz. a. Szent Gellért nyomdában szedték. Ezt Zimándy maga is kijelentette egy nála járt hírlapíróknak. A Szent Gellért nyomda ez ellen nem tiltakozott. Most amikor Zimándy újabb szennyíratra hirtet előfizetést, amelyben — mint azt közöltük — szóról-szóra ez olvasható: Megrendelhető a szerzőnél Török-Bálinton, Pestmegye, posta helyben, vagy a Szent-Gellért könyvnyomda irodájában Budapest, Práter-u. 44.

megszólal Valler Ernő, a Szent-Gellért nyomda főnöke s azt állítja, hogy Zimándy művéről semmit sem tud. Alhelyett azonban, hogy megámadná az előfizetési felhívás szerkesztőjét, gyanúsítólóg neki ront ama lapoknak, amelyek az előfizetési felhívást szó szerint közölték. Azt fogja reánk is, hogy heccz kedvéért szándékosan ferdítették el az előfizetési felhívást. Végezze el a Gellért-nyomda ez az ügyét azzal aki a ferditést tényleg elkövette. Mi a Zimándy előfizetési felhívását «Le a Szabad közművesekkel» című Lepsényit védő lapból szó szerint vettük át.

Lepsényinek Baross-utca 86. sz. a lakását egész éjjel rendőrök őrizték.

A VIII-ik kerületi kapitányság a maga részéről eddig még semmi megörülő intézkedést nem tett a Sándor-utczában tegnap lefolyt utcazi botrány miatt, mert úgy van értesülve, hogy Lepsényi bűnvádi utra lép.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A jegybank új igazgatója.

Bécs, május 25. (Az Esti Hírlap távirata.) Az osztrák-magyar bank főtanácsa f. hó 24-ikén tartott ülésében az elhunyt Fischl G. Károly helyébe Mauthner Mihályt, a Mauthner testvérek és t. budapesti cég tagját a budapesti igazgatóság tagjává választotta.

A háború.

(Az Esti Hírlap táviratai.)

Madrid, május 24.

Megcáfolták azt a hirt, mintha az angol kormány felszólalást tett volna a spanyol kormánytól a csapatoknak Gibraltár körül való össszevonása miatt.

Camara tengernagy Cadixba ment.

Berlin, május 25.

A Wolff-ügynökség havannai jelentése szerint a «Geier» a német czirkáló hajó ma a német konzul felszólítására 20—25 német és svájci alattvalóval Veracruzba indult.

ESTI HIREK.

Rendőri hírek.

— *Olasz családok.* Chiasie Romániából jött a fővárosba, hogy innen egyenesen Allonába utazzék. A vonat indulását megtudandó elment a déli vasút indóházához majd onnan egy vendéglőbe tért Ganza Attila és egy ismeretlen társas csatlakozott hozzá és egy kerepesi-utú vendéglőbe poharazni mentek. Időközben az ismeretlen honfitárs elmondta, hogy miután epileptikus, igen fél, hogy utközben elveszti 10.000 forintját, megkérte Chiaricot vegye induláskor pénzes csomagját magához. Chiasie ebbe szívesen beleegyezett s az ismeretlen alak egy csomagot adott át társának. Ganza az azzal, hogy csavarja Chiasie pénzével egybe s rejtsé Chiasie ingébe. Ez utóbbi odaadta pénzt, melyet Ganza látszólag bele is tett a csomagba s az egészet Chiasie ingében a derekához erősítette. Így elkészülve indultak el a pályaudvarhoz, hol Ganza társával valami ürgüggyel eltűnt. Chiasie gyanusnak találva hosszú elmaradásukat, előszedte a csomagot s azt felbontva remülten látta, hogy abban sem az ő 750 forintja, de a 10.000 forint sincs benne csupán összegyűrt újságdarabok. A rendőrség a csomagot keresi.

— *Elfogott tolvaj család.* A rendőrség a napokban egy egész családot fedezett föl. Négy aranyműves panaszt tett, hogy e hó 16—17-én déltájban egy kis fiu jött üzletükbe, s egy kőnküli gyűrűt adott át azzal, hogy abba követ tegyenek. Mig az illető ékszerész bele való követ keresett, a fiu az egyiknél egy 75 frt. a másiknál 60, a harmadiknál egy 10 frt s a negyediknél 4 frt értékű zsebórát lopott el. A tolvajt a rendőrség Mihályovits Sándor, 13 éves fiu személyében nyomozta ki, aki Tisza-utca 12. sz. alatti házában lakik, s kiderítette, hogy a lopásra saját apja Mihályovits Sándor órásmester tanította és a lopás közben segítette. Mihályovitsnak egy József nevű 14 éves fiát is elfogták a lopás miatt.

— *Javithatatlan tolvaj.* Egy notórius tolvaj Bozsgák Mari cseléd került a rendőrség kezébe. Hogy ismeretes neve valahogy fel ne tűnjék, kiváltotta egyik lakótársnőjének 1 frt foglaló fejében visszatartott cselédkönyvét, s mint Hauler Mari állt be szolgál-

latba, Geibel Józsefné Zsigmond-utca 23. sz. a lakó magánzónák. Itt az első éjjel baltával feltúrta a szekrényt s mintegy 1000 forint értékű tárgyat ellopva megugrott. Először Hauler Marit tartóztatták le, de ez igazolta magát. Bemutatták tehát a tolvajcseledek albumát a károsultnak, ki Bosnyák Mari arczképeben ráismert megszökött cselédjére, kit a VIII. kerületi kapitányságnál találtak fel, mert időközben Molnár Lila név alatt elszegődött új helyen is lopott s letartóztatták.

Hatalos szerencsétlenség. Fehérvári József 29 éves nős napszámosra ma délelőtt a kőbányai felső pályaudvaron a vagonok között dolgoztában egy vasdorong esett, mely agyonzúzta. Tetemét a boncoló intézetbe vitték.

Furfangos zálogházas. Horváth András napszámos egy napon a n.-mező-utcában hazafelé menet egy zálogjegyet talált ezüst óráról, mely három forint kölcsönösszegről szólt. Rögtön kiváltotta, de családja tapasztalta, hogy az óra értéktelen, rossz, s nem is ezüst. Nem-sokára megint ugyanily czédulát talált. Ezt is kiváltva, úgy járt, mint a multkor. Most már panaszt tett Deutsch Izidor nagymező-utcai zálogházas ellen, kiről a vizsgálat kiderítette, hogy értéknélküli tárgyakról nagy összegű zálog-czédulákat állított ki és az utczán szél-potyogtatta, hogy a gyanútlan meg-találók kiváltsák a limlomot. Deutsch azzal védekezik, hogy a zálogjegyhamisítás csak reklám volt, s hogy ő a becsületes megtalálók mindegyikét figyelmeztette a körülményre.

Törvény előtt.

A hitvesgyilkos mérnök.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Ma délelőtt tanácskozott a m. kir. kuria V. büntető tanácsa ifj. Gárdos Lajos mérnök büntügyében. A fiatal mérnököt tudvalevőleg az a vád terheli, hogy megmérgezte a feleségét. Gárdos Lajos neje 1897. évi márczius hó 25-én halt meg. Akkor az a gyanu merült fel, hogy az asszony halálát morfiumpoizézés idézte elő. A vizsgálat ezt a gyanut megerősítette és a tett elkövetésével Gárdos Lajost vádolták, akit a terhelő gyanuok alapján a bíróság gyilkossági vád alá helyezett.

A végtárgyaláson a törvényszék, a logika öröktörvényeire támaszkodva életfogytig tartó fegyházra ítélte ifj. Gárdos Lajost.

Az elítelt védője, Friedmann Bernát dr. a kir. táblához felebbezett, s ez föl is mentette ifj. Gárdost, — de továbbra is is vizsgálati fogságban hagyta.

A védő ez ellen felebbezett a kuriához, az ügyészség pedig a fölmentés ellen.

Az utóbbi évek legszenzációsabb büntügyével a kir. kuria V-ik büntető tanácsa foglalkozik, Paizs Andor tanácselnök elnöklése alatt. Előadó: Bömches Gyula, szavazó bírák: Szeremley Lajos, Neuberger Ignác dr., Valkai Bertalan, Berlogia Ádám és Parkas Géza kuriai bírák.

Szomoru ünnepélyes arccal fogtak hozzá délelőtt 10 órakor a bűnpör tárgyalásához a bírák. Elsőnek jelent meg az érdeklődők közül a vádlott édes atyja, id. Gárdos Lajos, a ki feszült figyelemmel hallgatja a legfelső forum bírái minden megjegyzését. A tárgyalás különben meglehetősen nehézkesen halad előre, az előadó lassu beszédű öreg ur, s így a terjedelmes iratesomó felolvasása igénybe veszi a mai napot.

Bömches Gyula előadó ismertetvén az esetet, áttért a vizsgálati s a végtárgyalási jegyzőkönyvek olvasására, jelezve, hogy a tanu vallomások közül a legterhelőbb a Holéczy József vallomása.

A bonczjegyzőkönyv felolvasása után a bírósági vegyész terjedelmes szakvéleményét olvasták fel, mely kizártnak tartja az atropin mérgezést, mint Ajtai tanár állította, s morfiumpoizézisről beszél.

Az ítélet holnap lesz.

Különfélék.

A király itthon. Ő felsége ma reggel egész kíséretével ideérkezett Gödöllőről, s ezzel a mostani gödöllői tartózkodás végét ért. Ő felsége pénteken déli fél 1 órakor innen Bécsbe utazik az ottani gyászszertartásokra. Loebenstein lovag szertartási igazgató udvari tanácsos a temetési szertartás előkészítésére már tegnap Bécsbe utazott.

Zichy Antal végrendelete. A budapesti törvényszéknél ma délelőtt hirdették ki Zichy Antal végrendeletét, mely szerint a Wesselényi-utcában levő s 80.000 forint értékű házáat a M. Tud. Akadémiának hagyományozza, a Rottenbiller-utcai házáat pedig, amely 50.000 forint ér, a fővárosnak, ez utóbbit azonban azzal a kikötéssel, hogy az özvegyének ott haláláig szabad lakása legyen. A zalamegyei birtokát az unokaöccsére, Zichy Miklósrá, a hirneves festőművész Zichy Mihály fiára hagyta, de azzal a föntartással, hogy az özvegy a birtok után évi 1600 forint kap.

Ami elégtételünk. Élénken emlékezhetnek az olvasók a hazletoni vérfürdőre. Hiszen magyar vér folyt a «szabadság földjén» és az egész magyar közvélemény felháborodott az amerikai gaztett hírére. Hangosan hallottuk abban az időben, elégteltelt követendő szavunkat. Az osztrák és magyar kormány sietett is e tárgyban jegyzéket intézni az Egyesült Államok külügyminisztériumához, hogy milyen eredménnyel, azt a következő szük szavu, de ékesen szóló távirat tudatja:

Washington, május 24. A külügyi hivatal az osztrák-magyar kormányának a Hazletonban megölt osztrák és magyar állampolgárok ügyében hozzáintéztett jegyzékére azt válaszolta, hogy az Egyesült Államok kormánya nem vállalhatja el a felelősséget.

Nos, ilyen a mi nagyhatalmunk és ez a mi elégtételünk.

Uj osztálytanácsosok. A király dr. gróf Wickenburg Istvánnak, a fiumei és magyar-horvát tengerparti kir. kormányzóságnál alkalmazott miniszteri titkárnak, valamint a fővárosi közmunkák tanácsánál alkalmazott Garancsy Mihály miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi címet és jellegét adományozta.

Díjmentes tagfelvétel. Az alkotmány 50 éves jubileuma alkalmából a «Zion»-egyesület VII. Erzsébet-körút 26. szám alatti irodájában naponta a hivatalos órák alatt (9-12; 3-6) május hó végéig a szokásos felvételi díj nélkül vesz föl tagokat. Telefon sz. 59-49.

SZÍNHÁZAK.

Mai színházi műsorok

Nemzeti színházban: A rejtett arc. Blumenthal Oszkár vigjátéka 4 felvonásban: Főszereplők: Csillag T., Cs. Alszeghy Irma, Náday, Császár, Zilahy. Kezdeté 7 és fél órakor.

Az Operaházban: Mignon. Thomas A. regényes operája 3 felvonásban. Főszereplők: Arnoldson Sigríd, Blätterbauer, Arányi. Kezdeté 7 és fél órakor.

A Népszínházban: Két tacsó. Decouraille Pierre színműve 2 szakaszban 8 képpel. Főszereplők: Küry K., Gassi M., P. Lukács J., Z. Bárdi G., Szirmai. Kezdeté hét és fél órakor.

A Vígyszínházban: először, Két Tempést kapitány. Főszereplők: Nikó L., Gál, Góth. Kezdeté 7 és fél órakor.

A Magyar színházban: A Michu lányok Vauloo és Duval operettje 3 felvonásban. Főszereplők: Ledofsky G., Bilkei J., Láng E., Boross. Kezdeté 7 és fél órakor.

Kisfaludy Színházban: Szigetvári vértanúk. Kezdeté 7 és fél órakor.

Fővárosi nyári színházban a Krisztinavárosban: A cornevillei harangok operette 3 felvonásban. Kezdeté 7 órakor.

A városligeti színházban: A londoni koldusok színmű 5 felvonásban. Kezdeté 7 órakor.

*** Színházi hírek.** Gyurman Alice tegnap a «Magyar Színház»-ban, mint vendég, nagy sikerrel játszotta Sztrogoff Mihály anyját. — Vasquez grófné újabb három évre szerződött a m. kir. operához. Tegnap Santuzzát énekelte a «Parasztszület»-ben. Mellette Kertész Ödön Turiduja is tetszett. — Blaha Lujza már csak a két pünkösdi ünnepen lép föl a nyári szünideje előtt, még pedig mint Török Zsófi és Finum Rózi. — A Jafet 12 jelesége a Népszínház legközelebbi ujdonsága, melyet jó hír előz meg. Pénteken lesz a bemutatója. — Bisson bohózat kerül színre szombaton a városligeti színházban. Címe a «Hipnotizált anyós», a főszerepeket Jeskó Ariadne, Könyves, Gereth játssza. — Feld papa leánya, az okos szemű Irén, csütörtökön Jókai «Aranyember»-ében tartja debutját a papa szinkörében. Noemi szerepében lép föl. — Müller Katicza a m. kir. Opera volt kintű első tánczosnője csütörtökön az «Aranylakodalom» Toborás című képében huszartobozót fog táncolni a Magyar Színházban. Ezt az előadást, melyen Hegyi Mari és Mihályfi (a Koltai házaspár szerepében) is közreműködik, a Magyar Iskolaegyesület javára rendezik. — A Saép Rigó. Ez cime egy új operettnak, melyet Zierér írt egy bécsi variété színháznak s amely a Rigó Jancsi és Ward Klára kalandjaiból van összeröve. Mulatságosnak mondják.

*** Művészházasság.** A főváros művészi és egyéb köreiből bizonyára örömteljes feltűnést fog kelteni az a hír, írja a Magyar Hírlap hogy Beck Vilmos, a magyar királyi Opera kiváló baritonistája eljegyezte Kertész Ellát, özvegy Hubay Károlyné leányát, a Nemzeti Színház bájos, fiatal művésznőjét, akit ezzel a színház örökre elveszt. A vőlegény is, a menyasszony is nagyon jól ismert és nagyon kedves alakjai a fővárosi társaságok életének, a Nemzeti Színház pedig igazán büszkélkedhetik a fiatal művésznővel, ime egyszerre két menyasszony is van közöttük: Kertész Ella és Vizváry Mariska.

A kulisszák mögöl.

A haldokló szezonnak föjelensége a buszcukodás. Kulisszák mögöl egyébről sem folyik mostanában a szóbeszéd, mint arról hogy ki merre megy nyaralni. A népszínház folyosóján is az a téma járta tegnap este és egy szöke karhölgyesekét is megkérdezték, hogy melyik fürdőbe megy.

— Még nem tudom, hangzott a válasz, — a barátomtól füg.

— Hát miért nem kérdezi meg?

— Mert — még nincs barátom!

Kánya.

Sport.

§ A kancza-díj döl el holnap Bécsben. A 20,000 koronás díjért (2400 mt.) még 17 ló indulhat, de valószínűleg csak a következő mezőny áll starthoz:

Busserl	Bulford
Wilful	Poole
Komámasszony	Adams
Prosa	Sharpe
Virginie	Hyams
Veloce	Gilchrist
Nur Neune	Barker

kétséges: Nicosia

A budapesti kanczadíjat Wilful nyerte meg, de most veszélyes ellenfele akad Busserlben, mig Virginie, melyet fejhosszal vert meg, szintén javult. Helyre jó eséllyel fut Veloce. Ha a német Nicosia futna, első chance szal indul. A többi versenyben utalunk tipeinkre:

- I. Jura—Trial.
- II. Intruder—Marianna.
- III. Busserl—Wilful.
- IV. Felénk—Bálványom.
- V. Feldherr—Weatherbund.
- VI. Madelaine—Koppány.
- VII. Round the corner—Lucifer.

§ Istállótulajdonosaink közül Batthány Elemér nyerte a legtöbbet, amihez Mindig a király-díjjal segítette leginkább.

A szalmasárga dressz tulajdonosa 142,320 koronát nyert eddig, utána Springer Gusztáv 60,810 és Szemere Miklós 57,920 koronával következnek.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonaüzlet Budapesten. Amerika alacsonyabb jegyzései nem lánghitották el az irányzatot, mivel a földművelésiügyi minisztériumnak jelentése a vetések állásáról a spekulációtól vételekre ösztönözte. Elkelt 2000 q. buza változatlan áron.

A következő buzafajok kerültek forgalomba:

Tiszavidéki	600 mm.	76 kg.	13.70 frton
>	400 >	73 >	12.80 >
>	300 >	74.5 >	13.55 >
>	100 >	74.5 >	13.55 >
>	200 >	76 >	13.70 >
>	100 >	66 >	13.60 >

Egyéb gabonaemlékben a forgalom szűnött, az árak nem változtak. Rozsot 9.20-9.80, tengerit 5.50-5.70 és zabot 7.50-7.90 frton kínáltak.

A határidőpiaczon valamivel szilárdabb hangulat terjedt el, a forgalom azonban korlátoltan alakult.

Kötötték:

Buza máj-jun-ra	12.76-13.—
„ ószre	9.99-10.16
Rozs ószre	8.60-8.54
Tengeri máj-jun-ra	5.56-5.51
Zab ószre	5.86-5.90

A déli tőzsde zártjegyzései:

Buza máj-jun-ra	12.80-12.85
> ószre	10.06-10.07
Rozs ószre	8.54-8.56
Tengeri máj-jun-ra	5.50-5.51
Zab ószre	5.88-5.89

A budapesti értéktőzsde. A külföldi lánghat tudósítások az irányzatot ellanyhították az árfolyamok korlátolt forgalomban letőrdredeztek.

Zártkor maradt: magyar hitelrészvény 390.25 magyar aranyáradek 120.50 magyar koronajáradek 99.10, pesti magyar kereskedelmi bank részvény 1420.—, oszt. hitelrész. 357.90 lezámitolóbank részvény 261.25 jelzáloghitelbank részvény 254.25 rimamurányi vasmű részvény 253.75, salgótarjáni köszénbánya részvény 620.— déli vasut részvény 71.— városi villamos részvény 272.25, közut vaspálya részvény 390.25 forinton.

A gabonaüzlet Bécsben. A vetések állásáról panaszok érkeztek, mire az irányzat megszilárdult és a kenyérmagvak élénkebb forgalomban emelkedtek.

Jegyzések:

Buza ószre	10.02-10.04
Rozs ószre	8.75-8.78
Tengeri máj-jun-ra	5.78-5.79
Zab ószre	6.18-6.20

A bécsi értéktőzsde. A spekuláció nyereségrealizálásai az áralakulást kedvezőtlenül befolyásolták, a hangulat ellanyhult.

Jegyzetek: osztrák hitelrészvény 357.90 magyar hitelrészvény 390.—, magyar aranyáradek 120.80, magyar koronajáradek 99.20 anglo bank 158.50, osztrák-magyar államvasut részvény 360.25 forinton.

Felcölös szerkesztő Gáspár Artur

ÖS-BUDAVÁRA.

Nyitva d. n. 4 óratól reggeli 4 óráig.

Ma, szerdán, május 25-én.

Newsky Rousstine orosz ének- és táncz La Rolland tánczárca, Marcelló és Milly nyújtó művész és birkozók Les vrais mîtres de Paris francia utcai énekesek Do-Mi Sol-Do zenebőhözök Campbell amerikai duettisták. Osrani csoport némajátéka Mandov és Aisha jongleur mutatványai Springer és Glünger duettisták.

Gyermek mulató, nagy hangversenyek Automata kiállítás; Panorama, Kosmograf, Röntgen kabinet. Villamos buffet stb.

Belépődíj 30 kr. Gyermekeké 10 kr. Mérsékelt árú belépőjegyek az összes dohány-tőzsdékben.

Utczai

lapelárusítással

férfiak, asszonyok, 15 éven felüli gyermekek naponkint 1 frt 50 kr., — 2 frtot kereshetnek. Bövebbet a kiadó hivatalban. Honvéd-utca 4